

Wij gaan door

“Verzetsbijeenkomst”

zaterdag 7 februari 2015
Beziel Verband Utrecht en Professorenmanifest

Hij die gesproken heeft

Hij die gesproken heeft een woord dat gáát,
een tocht door de woestijn, een weg ten leven,
een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven:
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad,
Hij roept ons aan, 'Ik zal jou niet begeven'.

Hij die ons in zijn dienstwerk heeft gewild,
die het gewaagd heeft onze hand te vragen:
die ons uit angst en doem heeft weggetild
en ons tot hier op handen heeft gedragen;
Hij die verlangen wekt, verlangen stilt -
vrees niet, Hij gaat met ons, een weg van dagen.

Van U is deze wereld, deze tijd.
Gij hebt uw stem tot op vandaag doen klinken.
Uw Naam is hartstocht voor gerechtigheid,
uw woord de bron waaruit wij willen drinken.
Gij die tot hiertoe onze toekomst zijt -
dat wij niet in vertwijfeling verzinken.

Wij gaan door

**“Een ongekekende machtsstrijd in de
katholieke kerk?”**

**Presentatie Ad de Groot
voorzitter Beziel Verband Utrecht**

Toekomstverwachting kardinaal Eijk 2028

Door leegloop en financiële nood is dat het onafwendbare lot van de Rooms-Katholieke kerk in Nederland. (brief van 23 november 2014)

Bisschoppelijk beleid: gelovigen verzamelen in een fusieparochie rond de overgebleven priester(s) in een bij bisschoppelijk decreet aangewezen eucharistisch centrum.

- Van 326 naar hooguit 20 parochies, elk bestaande uit gemiddeld ca. 18 oorspronkelijke parochies
- met elk nog 1 kerk (eucharistische centrum)
- onder 1 pastoor en 1 parochiebestuur
- Met 1 pastoraal team (pastoor met soms nog een priester en 1 of 2 onbezoldigd diakens)

De consequenties

- Alle “gewone” kerken gesloten en ca. 30 van de oorspronkelijk 48 bij bisschoppelijk decreet aangewezen eucharistische centra (meestal in stedelijke agglomeraties); in totaal meer dan 300 kerken dicht (= ca. 95%)
- Ruim 300 lokale geloofsgemeenschappen opgeheven (zowel vitale als niet-vitale)
- Alle kerken in dorpen gesloten: een religieuze ontvolking van het platteland
- Elk pastoraal team van gemiddeld 3 pastores bedient doelgroep van ca. 40.000 geregistreerde katholieken, waarvan nog hooguit enkele honderden kerkgangers
- Over het hele aartsbisdom: verdwijnen van ca. 50.000 vrijwilligers (w.v. ca. 20.000 koorleden) en ca. 600 koren
- Einde van bezoldigde diakens en pastoraal werkers; vrouwen zijn uit het pastoraat verdwenen

Het overgrote deel van de gelovigen heeft zich dan van de officiële kerk afgekeerd en is toegetreden tot de exponentieel groeiende groep van ontheemde katholieken.

De fasering

- **2011: 326 parochies opgeheven en samengevoegd in 48 fusieparochies (elk gemiddeld 7 oorspronkelijke parochies)**
- **Inmiddels meer dan 30 fusiepastoors niet meer in functie; hun fusieparochies zijn toegevoegd aan overgebleven pastoors**
- **8 fusiepastoors hebben nu 2 of 3 fusieparochies onder hun beheer**
- **Groeiend aantal aankondigingen van kerksluitingen**
- **Verwachting kardinaal per ult. 2013 was: sluiting van 2/3 van de ruim 300 kerken (dus nog ruim 100 open)**
- **In brief van 23 november 2014 als verwachting: nog slechts 20 kerken open (is minder dan de helft van eucharistische centra)**
- **Bij gedwongen sluiting minder dan 10% van de gelovigen naar centrale kerk. Dus in 2028 is 1 kerk per megaparochie voldoende**

Bisschoppelijke reacties

Reacties vanuit de Maliebaan:

- **Visie 2028: geen “masterplan” maar de kardinaal als “boodschapper”**
- **“Is gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen”**
- **“Ik sluit geen kerken; dat veroorzaken de parochianen die weglopen en besluiten de parochiebesturen”**
- **“Het kan niet anders..... Ik neem mijn verantwoordelijkheid”**

Mgr. Eijk maakt zijn prognose zelf waar

- **Kerkverlatingen: hooguit 1 à 2% per jaar is algemeen maatschappelijk verschijnsel (ook in andere tradities).**
- **De verwachte catastrofale ontwikkeling is voor het overgrote deel het gevolg van zijn massale kerksluitings- en concentratiebeleid**
- **Mgr. Eijk: “Ik kan niet anders”. Echter stimuleren in plaats van opheffen van lokale gemeenschappen heeft groeiende steun van collega-bisschoppen en is het dominante model in 2/3 van de wereldkerk.**

“De opstand”

- Artikel Jozef Wissink (priester/em. hoogleraar) “De verwoesting van een bisdom. Het masterplan van Mgr. Eijk”
- Felle reactie vanuit Maliebaan (*“optelsom van verdraaide feiten, overdrijvingen en verzinsels”*)
- Steunbetuiging van 93 emeriti (dekens, priesters, diakens, pastoraal werkers): *“met instemming kennis genomen van Wissinks brief”*
- Reactie Maliebaan (*“... een stel emeriti en gepensioneerden”*)
- 2^e Professorenmanifest met begeleidende brief naar parochiebesturen, kardinaal, bisschoppen, nuntius, en direct naar Vaticaan
- Visie Mgr. De Korte volop in de publiciteit (*“Ik sluit alleen in uiterste noodzaak een kerk, en dan nog zal ik er alles aan doen om de lokale geloofsgemeenschap te behouden”*)
- Doorlopende golf aan publiciteit in alle media
- Wij hier vandaag en in onze lokale geloofsgemeenschappen

Antwoord Zuïdwijk op petitie emeriti

Hans Zuïdwijk (secr.-gen.) in reactie op steunbetuiging van en verzoek om open gesprek, vindt een gesprek niet nodig:

*"Wij hebben onze visie besproken met alle beroepskrachten die het beleid gaan uitvoeren. Zij hadden **unaniem** erkenning voor onze analyse en onze oplossingen. Dat een **stel emeriti en gepensioneerden** laten weten dat ze er net zo over denken als Wissink, tja, daar nemen we dan kennis van."*

Echter: mail van pastor aan achterban

“Aanvankelijk dachten we dat Mgr. Eijk ons vorige week een concepttoekomstvisie zou presenteren, waarop aanvullingen en amendementen mogelijk waren; in de ‘overlegsfeer’ van onze vicariaatsbijeenkomst(en) bleek hiervan geen sprake: het mag ‘gewoon’ breed verspreid worden, hij verandert hier niets aan, wil helder zijn, ‘transparant’ en staan voor ‘de r.k. kern’”

Echter: citaat uit brief van fusiepastoor t.b.v.
parochieblad

“Als reactie op de notitie van het bisdom is door Jozef Wissink, theoloog van KTU een andere parochievisie geschreven. Het bestuur herkent zich heel goed in zijn visie. De parochievisie van Jozef Wissink is als bijlage bij deze nieuwsbrief toegevoegd. Evenals de bisdomvisie kan deze parochievisie verder in de geloofsgemeenschappen verspreid worden.”

Waarom haken mensen af bij kerksluiting?

Verlies van

- kerkgebouw
- warm, vertrouwd nest: de lokale geloofsgemeenschap
- Verbondenheid met dorps- of wijkgemeenschap
- Ruimte voor eigen identiteit, cultuur en eigenheid

Weerstand tegen

- Afstand naar eucharistisch centrum (fysiek en emotioneel)
- Geen binding met onpersoonlijke, grootschalige, kunstmatige gemeenschap elders
- Strikte richtlijnen: alles draait om priester en eucharistie

Verontwaardiging

“Begrijpen wij het goed, dat u ons onder dwang onze kerk afpakt, onze vieringen verbiedt, onze hechte geloofsgemeenschap opheft, dat u het geld dat wij met dubbeltjes en kwartjes hebben gespaard (onze bankrekening) ons ontnemt, en dat, als u onze kerk verkoopt, de opbrengst gebruikt gaat worden voor het oplossen van financiële problemen elders in de parochie?” (uit brief van lokale geloofsgemeenschap aan pastoor)

Verontwaardiging en onbegrip

“We voelen ons beroofd en gedepORTEERD
Zware woorden, maar begrijpelijk door heftige
emoties van boosheid, verontwaardiging en
ongeloof als mensen beginnen te beseffen dat -
ondanks hun bezwaren en creatieve
oplossingen - hun kerk wordt gesloten en hun
vieringen verboden worden. En dat alles met
als argumenten: financiële tekorten en te
weinig pastores.” (Uit nieuwsbrief Beziëld Verband Utrecht)

Citaat van emeritus pastoor

*“Als de bisschop over de woede van de mensen hoort bij kerksluitingen, dan gaat die woede niet over de kerksluiting. Maar omdat ze zich **door het bisdom bedonderd voelen**. Ze hebben ingestemd met fusering van parochies, omdat er van bisdomzijde verzekerd werd, dat het niet ging om opheffen van plaatselijke geloofsgemeenschappen, maar juist om ze toekomst te geven. Vrijwel onmiddellijk nadat de fusies voltooid waren, kwam de bisschop met het plan tot opheffing van de plaatselijke geloofsgemeenschappen.”*

Kan het anders?

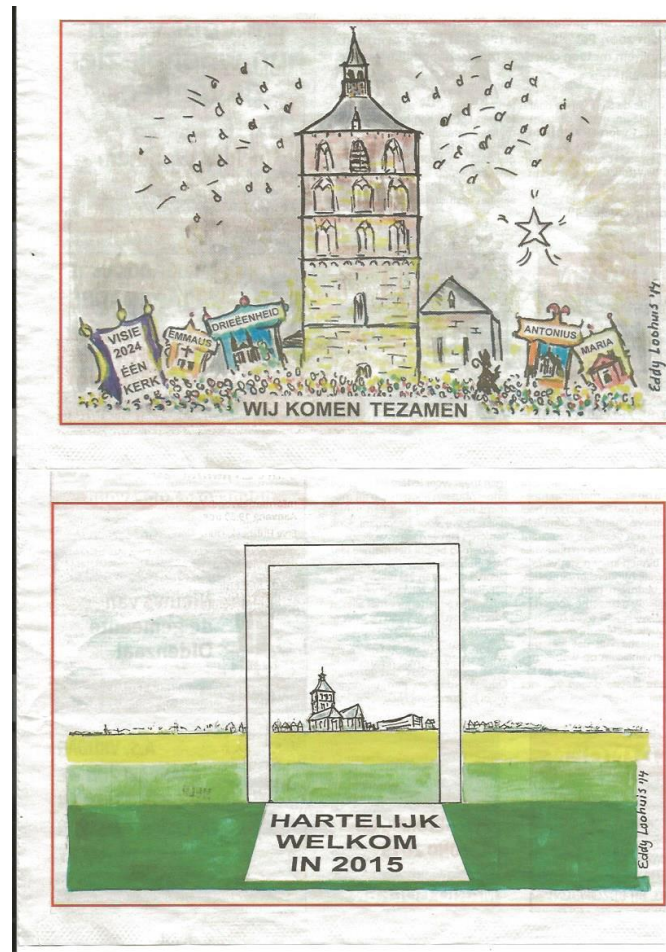
Ja, het kan anders!

- **Stimuleren in plaats van opheffen van lokale geloofsgemeenschappen**
- **met een grote inbreng van goed opgeleide leken(voorgangers), die de bouwstenen vormen van de kerk**
- **en priesters die langs de hun toevertrouwde gemeenschappen trekken**
- **Met veel eigen ruimte voor identiteit, creativiteit en oplossingen**

Ja, er kunnen dan meer kerken openblijven

- **Aanzienlijk aantal kan open blijven als gelovigen niet langer bijeengebracht moeten worden in eucharistisch centrum**
- **Als lokale gemeenschap ruimte krijgt voor eigen oplossingen, die nu door de kardinaal verboden worden**
 - **financieel (acties voor eigen gemeenschap)**
 - **multifunctioneel gebruik van kerkgebouw**
 - **samen met andere denominaties**
- **Meer gelovigen blijven kerk trouw en willen meer dan in het verleden financieel bijdragen.**
- **Dure kerken eerst sluiten (1 basiliek is duurder dan 3 dorpskerken)**

Toekomstvisie Oldenzaal



Wij gaan door

“Verzetsbijeenkomst”

Deel 2 Wat kunnen we doen?

Kardinaal Eijk in isolement

- ***Paus Franciscus***: benadrukt voortdurend belang lokale gemeenschappen.
- **Verzet basis**: ongehoorzaamheid en beroepsprocedures
- **Professorenmanifest (2^e Professorenmanifest, met brieven naar nuntius en Vaticaan)**
- **Publicatie Jozef Wissink en steunbetuiging 93 emeriti**
- **Collega-bisschoppen**: diepe verdeeldheid binnen bisschoppencollege
- **Weifelend middenkader (parochiebesturen, pastores, pastoors)**
- **Vloedgolf aan publiciteit**

Wat kun je doen als lokale geloofsgemeenschap

- **Intensief communiceren, informeren, mobiliseren, enthousiasmeren, vitaliseren (belang van eigen adressenbestand, enquêtes etc.)**
- **Weerstand en ongehoorzaamheid (afbouw lokale activiteiten, reductie tot pastoraal steunpunt, centraliseren van parochiebladen/websites/koren/vieringen,)**
- **Aankondigen dat je in beroep gaat bij het Vaticaan tegen sluitingsdecreet**
- **Oprichten Stichting Vrienden van....**
- **Opstellen draaiboek voor “moment van de waarheid”**

Weerstand en ongehoorzaamheid

Katholieken in protest tegen de sluiting van honderden k

'Pastoor kan de boom in'

UTRECHT | Katholieken in heel Nederland vechten voor het voorbestaan van hun dorpskerk. Reorganisatieplannen van de bisdommen en parochiebesturen leiden tot een ongekennde machtsstrijd binnen de rooms-katholieke kerk. „De pastoor kan de boom in, de kerk is van de mensen.”

TON VOERMANS

Morgen komen 110 katholieken bijeen op een protestbijeenkomst in Utrecht. Ze willen erop aandringen om te staan op de lijst voor sluiting. „Aartsbisschop Eijk gaat echt niet met een slonershamer door het bis-



Recent bericht uit De Steeg

We zullen zelf de gemeenschap levend moeten houden in onze locaties. In De Steeg is er elke woensdag een viering om half tien in de PKN kerk Eltheto. De eerst woensdag van de maand is de viering in de kerk van Dieren. Heel fijn en erg gezellig. We hopen dat steeds meer gelovigen uit Dieren en Rheden ook in De Steeg zullen aansluiten.

**Daarom herhalen we nog eens duidelijk:
Iedereen is welkom bij onze vieringen op
woensdag in De Steeg en zeker onze
medegelovigen uit Rheden en Dieren. We
hopen u spoedig in De Steeg te ontmoeten!
Hartelijk welkom! Woensdaggroep, De Steeg**

“Stichting Vrienden van...”

Bij dreigende kerksluiting en opheffing gemeenschap verdampen de kerkbijdragen, tenzij zekerheid dat giften en legaten uitsluitend gebruikt zullen worden voor eigen kerk en eigen geloofsgemeenschap. Geld uit stichting:

- **bijdragen in de kosten van de eigen gemeenschap**
- **in beroepsprocedure bij het Vaticaan tegen een gedwongen kerksluiting: aantoonbaar eigen geldmiddelen en daarmee vervalt “zwaarwegend” argument in decreet voor sluiting**
- **win-win situatie met parochie**

[Zie: www.bezieldverbandutrecht.nl/index.php/kerk-juridisch/handleiding-oprichting-vereniging-en-stichting](http://www.bezieldverbandutrecht.nl/index.php/kerk-juridisch/handleiding-oprichting-vereniging-en-stichting)

Bezwaar/beroepsprocedure tegen gedwongen sluiting

- **Canoniek recht stelt strenge voorwaarden aan het sluiten van een kerk (argumenten en procedure)**
- **Motieven moeten specifiek van toepassing zijn op de betreffende individuele parochie cq. kerk.**

Gedwongen sluiting van kerk van vitale geloofsgemeenschap op grond van algemene, parochiebrede overwegingen is voor de bisschop daarom zeer moeilijk.

Beroepsprocedure heeft grote kans op succes.

Wat doen wij?

- **Krachten bundelen en publiciteit (Vaticaan, media)**
- **Geloofsgemeenschappen begeleiden, zowel kerkjuridisch en tactisch/organisatorisch als inhoudelijk**
- **Gesprekken met andere bisschoppen, religieuzen, sleutelfiguren en instanties**
- **Gesprekken met parochiebesturen van fusieparochies**
- **Rapport met dossier over gedwongen kerksluitingen en opheffing van gemeenschappen naar Vaticaan**
- **Professorenmanifest: hernieuwd manifest naar Vaticaan**
- **Pool van voorgangers en opleiden/scholen van leken(voorgangers)**

Hoe verder, collectief?

- **Publicaties en brieven via nuntius naar Vaticaan (Artikel Jozef Wissink, Professorenmanifest)**
- **Mobiliseren van ons netwerk in Vaticaan en via congregaties van religieuzen**
- **Overleg met andere bisschoppen**
- **Handtekeningenactie vanuit de basis met dringend verzoek aan paus Franciscus (zie petitie met handtekeninglijsten in de zaal)**
- **Collectieve actie van persoonlijke brieven naar paus Franciscus**
- **“Op naar de Maliebaan”**

Laten we gaan opbouwen!
Met elkaar kunnen we
bergen verzetten!

Lied om mee te gaan (GvL 655)

Wij moeten gaan; aan 't lied van bevrijding
voegden we weer een eigen refrein,
zagen rondom de glans van herkenning
hoe we elkaar tot Verbondgenoot zijn.
Vonden het Woord, eerder gehoord,
als nieuwe bron op eigen terrein.

Laten we gaan. Geloof in de zegen
die onze God steeds toegezegd heeft,
in niemandsland soms worst'lend verkregen
maar die ons hoop, moed en waakzaamheid
geeft.

Neem van hier mee, het vaste idee
Licht blijft de kern, vaak tastend beleefd.

Neem bij het gaan de mantel van vrede
die we behoedzaam om mogen slaan,
waarin de Naam vol kleur is geweven.
Vage beschutting in mensenbestaan.
In de woestijn, vruchten en wijn:
vrede en zegen! Laten we gaan.